

SZEKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A Kézdi-Vásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: egész évre 5 ft. félre 2 ft 50 kr. negyedévre 1 ft 20 kr. — Egyenlő száma 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek 4 ft-ért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadó hivatal: K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetmények s előfizetési pénzek küldendők.

Harez után.

A váissztások lezajlottak, a kedélyek is kezdenek lecsillapodni. Még néhány hirlapi polemia, olyan utólagos epiköntések, de már ezek is kezdenek kevésbé érdekesek lenni. Következik a csendes avagy duzzogó megnyugvás az egyelőre meg nem változtatható helyzetben. A megválasztott képviselők kezdenek szállingózni a fővárosba, a pártklubok élénkebbek smár a jövő héten megkezdődnek a pártkonferenciák az összeülő országgyűlésen teendő első lépések iránt. Miután ez az év alig hat hétig tart még ésköltségvetés a jövő évre még nincs, ennél fogva a válaszfelirat valószínűleg elmarad, hogy az országgyűlés azonnal a költségvetés elintézéséhez lászson. Minden bizonynyal ideiglenes költségvetési felhatalmazásról kell gondoskodni, mert a végleges költségvetés elintézésére idő már nincs. Ugyancsak le kell tárgyalni a jövő évi ujonezállításról szóló törvényjavaslatot is. Hát ugy az idemnitás, mint az ujonezállításról szóló törvényjavaslat jóformán alaki dolgok levén, nem hisszük, hogy az ellenzék, ha csak komolyságán nem akar újabb esorbát ütni, ezeknek a törvényjavaslatoknak elintézését megakasztaná. Ugyan azt beszélük némely oldalról, hogy az elkezeredett ellenzék obstrukciót szándékozik csinálni ezen törvényjavaslatokkal szemben, ez lehet gyermekes fenyegetés,

de remélhetőleg ezzel a szándékkal komolyan még a néppárti huszak sem foglalkoznak. Az ilyen obstrukcióval az ellenzék csak magának ártana, mert mindjárt azt árulná el, hogy nem a komoly kritikát, az ellenzék egyedüli létjogosultságát keresi, hanem minden áron rosszat akar a kormánynak. Ez pedig még taktikai szempontból is helytelen dolog, a hol pedig sokat megengednek maguknak az emberek egymással szemben.

A szabadelvűpárttal szemben különben már megkezdődtek a fondorlatok. Az óriási többség, parlamentek történetében páratlan álló területhódítása a szabadelvűpárt részéről nagyon természetesen sok irigységet okoz. Első sorban a szabadelvűpártnak ki nem elégített elemei; amandátum nélkül maradtak; az ambíciójukban megsértettek kezdenek Corjolanusszerépére vállalkozni, fellázadván, intrikálván a saját felenyájuk ellen. Az ilyen epigon Corjolanusoknak persze a legjobban örülnek a falakon kívül álló és lefelé völskok, az ellenzék. Az erkölcsök nem tudnak annyira finomulni, hogy a bosszuvágy kihalna az emberekből és a legszárdabb jellemek korszakában is akadnak, kiket megtántorított a megsértett hiuság. Ilyen nagy társaságban, mint a szabadelvűpárt, kikerülhetetlen lesz a versengés. Hanem bizunk Bánffy Dezső báró fényesen bebizonyított pártvezéri talentumában és reméljük, hogy megtalálja a módot és

a kellő tapintatot az esetleg kitérő szenvedélyek lecsillapítására a saját pártjában. Az elvek egysége mellett a kedélyek egyértelműségét is fenn tudja tartani és a fondorkodóknak esetleg megmutatja az ajtót. Mindenesetre örködni fog a pártvezér a fölött, hogy pártbontást egyesek ne csináljanak. E tekintetben igen jó tanácsokkal szolgálhat egyik kiváló közlegénye, Tisza Kálmán, ki még a viaskodó orosz-lának ketrecében sem veszítené el lelke nyugalmát.

A szabadelvű-pártra azon óriási hódításokkal kapcsolatban, amelyeket a mostani választásokon tett, fokozott mértékben hárul a felelősség is. A nagy bizalommal nagy kötelességek járnak. A szabadelvűpárt kötelességérzetét és felelősségének tudatát oly élesen kifejezte Szilágyi Dezső Pozsonyban a minap, mikor amandátumot átvette. Első és legfontosabb kötelességül jelölte meg Szilágyi Dezső az elvek tisztaságának fentartását. A szabadelvű politikai irány helyességében való bizalomnak és általános meggyőződésnek kell tulajdonítanunk, hogy az ország értelmes és minden tekintetben független jellemű polgárait a mult választásokon a szabadelvűpárt táborában találtuk fel.

Ugyannak kell tulajdonítanunk, hogy az ellenzék kevésbé megbízható elemei, kik tisztán hatalmi érdekepolitikát követtek és így tisztán opportunistai szempontból tértek el a szabadelvű irányzattól, szétszó-

TÁRCZA.

Lenke.

— Elbeszélés. —

Írta: Polgár Géza.

Haragosan süvített végig a hideg őszi szél a Baróthy-kastély előtti végtelen hosszú hársfasoron, s az ágakon lassacskán sárguló felleveleket kimélotlenül tépdeste le és szórta szerte a kavicsos uton. Sohajtoztak a fák, sirva zizegtek a még rajta maradt falevelek, hogy az ő hosszu, halált utánzó téli álmuk előhírnöke őket is leszakítja. Pedig ez csak a hatalmas természet sohajtása volt, mely a vénülő anya föld szivéből fakadt újra meg újra, hogy aztán alaposan kisírva, magát annál nagyobb megadással vesse alá a küszöbön levő kegyetlenül hideg, egyhangú télnek. Hiszen mindnyájunknak megkönyebbülést nyújt, ha elpanaszolhatjuk bajainkat valakinek és ha szívfájdalmainknak szabad folyást engedünk, sokkal bátrabban szállunk szembe mindennel, a mi még következhetik. És ha már senkinek sem panaszkodhatunk, akkor is mindig hű barátunk marad a szabad természet, az erdő, s az ő néma szülőttei: a fák, a bokrok mindig meghallgatják panaszainkat és a tovaördülő levelek elszállítják a bujkáló szellő szárnyain, enyhet, balzsamot hintve az epeztő buba hullott ember szívére. . . .

Lenke, a Baróthy-kastély tulajdonosának 8 éves viruló leánykája is sirva panaszkodott a körü-

lőtte sugdosódó bokroknak, pedig nem is marta szívecskáját valami szörnyű fájdalom, csak valami ártatlan gyermekesinyt követelt el és apjának szigorúsága elől menekült a szabadba. Kérte a jó Istent, hogy küldené el az ő jóságos mentő angyalát, aki neki annyiszor volt már a segédelmére; nyájias szavaival már annyiszor kiszabadította a büntetés alól. És ez a jóságos mentőangyal senki más nem volt, mint Laborez Jenő, Lenke atyjának testi-lelki jó barátja. Laborez Jenő — ki naponta átvagolt Baróthyékhoz — egészen visszavonultan élt. Az élet örömeiről már rég lemondott; nem várt ő attól semmit sem. Legnagyobb örömét abban lelte, ha átjöhett ide, mert itt szívesen fogadták és elbeszélgethett legjobb barátjával, Baróthyval, meg a kis Lenkével, akiket egyedül árasztott el agglégény szíve összes szeretetével. Ma is megjelent Jenő a fasorban és így Lenkének nem is kellett soká várakoznia. A mint meglátta Jenőt, dobogó szívvvel futott eléje, s néhány perc múlva már ott pihent a karjaiban. Jenő tüstént bevitté őt apjához, hogy az apa és leány közti különbségeket eloszlassa. Hisz oly jó barátok voltak ők ketten, hogy Jenőnek csak egy szavába került és Lenke büntetlenül mehetett tovább játszani. Laborez Jenőnek senkije sem volt Baróthy kivül, aki jó szívvel fordult volna feléje és ezt főképpen visszataszító külseje tette. Arczát felszántotta a kérlelhetetlen himlő, de jobban elrutította azt egy hatalmas kardvágásnak vérvörös forradása, amely a balszemétől lefelé, egész az álláig hatolt és arczának ijesztően félelmetes külsőt kölcsönzött. Ezt a vágást a

kis Lenke anyjéért, Csetneky Endrétől, a szomszéd földbirtokostól kapta. De ez régen, nagyon régen volt. Azóta a kis Lenke anyját elvesztette. Azt mondták neki, hogy meghalt, hogy el is temették. A kis Lenke nem is ismerte őt, s amikor említék, mindég megsiratja. Pedig eza nő nem halt meg, csak a könnyelműség tartotta távol az öreg Csetneky Endrével együtt, aki elcsábította nem tudni hová, nem tudni merre. Mielőtt ők ketten nyom nélkül eltűntek: Jenő, mint a Baróthy ház igaz barátja, kételyeket támasztott Csetneky Endre tiszta jellemével szemben. Ebből keletkezett az a párba, a melynek emlékeje Jenő arczát életelentíté.

* * *

A kis Lenke azonban nőtön nőtt, szívecskéje egyszerre csak nem holmi apró-cseprő büntetésekké miatt dobogott hevesebben, hanem egészen más érzés nyugtalanította. Jenővel szemben ő mindig közlékeny volt, nem tartózkodott hát most sem attól, hogy szívügyét előtte feltárja. Könyeszemekekkel fordult a nemes szívű házibaráthoz, pusztá tekintete oly csábosan kérő, oly beszédesen könyörgő volt, hogy Jenő most sem tudott ellenállani. Lenke elmondta Jenőnek, hogy vagy megkapja férjeül azt, akit imád, vagy meghal bánatában.

Tehát monod édes Lenkém, ki az, kit férjedül szemeltél ki?

— Csetneky Géza, a mi szomszéd földesurunknak Endre bácsinak. . . .

Jenő hirtelen forró esőket nyomott Lenke ajkaira, nehogy az észre vegye azt a hirtelen változást, a mely az ő arczát még ijesztőbbé tette e név

rattak, avagy megtizedelve kerültek ki a választási harcokból. Az ellenzék némely árnyalatának veresége például szolgálhat a szabadelvű pártnak is, ha akár hatalmi érdekből, vagy mások kedvéért letérni akar az elvi állásponttól és alkudozik a tetszetőséért, feláldozva az igazságot. A szabadelvű párt elveinek épségben tartása érdekében a közelmúltban nagy megpróbáltatáson ment keresztül és mivel rendületlenül kitartott, megállotta helyét, ennek erkölcsi jutalmával nyerte el az általános közbizalomnak azt az általános megnyilatkozását, amelylyel most a választásokon országszerte, majdnem kivétel nélkül találkozott.

De erről — úgy látszik — a legteljesebben meg volt győződve a szabadelvűpárt vezére, Bánffy Dezső báró maga is, ki a választási kampagne megindulása előtt kerekén visszautasított minden paktumos ajánlatot az ellenzék egyes árnyalataival és követte a régi közmondást, hogy „aki velem nincs, az ellenségem”. Felvette a harcot mindenivel, ki elébe került, de ellenfeleivel olcsó és talán kényelmesnek látszó egyezséget nem kötött. De most, hogy a diadal teljes: erőnk és hatalmunk tudatában azokat, akik őszinteszándékkal közelednek felénk, nem szabad büszkén visszautasítanunk.

A szabadelvűpárt feladata lesz ezen kívül, hogy azt az értelmi és erkölcsi tökélet, amelynek ezen a választáson birtokába jutott, az ország jól elfogott érdekében használja fel. De az első feladata az legyen, hogy a legújabb politikai pártot, mely a szabadelvűpárt által képviselt politika reakciója gyanánt jelentkezik, a néppártot lehetetlenné tegye. Ennek a pártnak ugyanis efemer természete van, mivel az általa képviselt politikai irány hívei napról-napra kevesbednek. Ha a választások ezelőtt másfél évvel, az egyházpolitikai törvények életbeléptetése előtt lettek volna, ez a néppárt sokkal nagyobb számban és talán tekintélyesebb tagok által képviselt.

hallatára. Jenőnek minden csepp vére az arcába szökött, szíve hangosan dobogott és csak hosszu idő múlva tört ismét magához felindulásából.

— Tehát csakugyan, nagyon szereted, kimondhatatlanul szereted azt a fiút?

— Végtelenül!

Pillanat alatt vonult Jenő ugyan keresztül a mult. Az öreg Csetnek az anyját, a fia most a leányt! . . .

És ezért a fiúért emeljen ő szót Baróthy-nál, ezért? Nem, soha! Ezt a fiút nem szabad Lenkének szeretnie — gondolta magában — és nem is fogja őt szeretni.

De a mint Jenő Lenke szemei közé nézett, elfelejtett minden felindulást, el minden keserűséget, mert hiszen Lenke mitsem tudott, — anyját nem is ösmerte, ő ártatlan.

— Édes Jenő, szolt Lenke, ha csak egy parányi szeretet van a szívében irántam, szólni fog az apámnak, mert ő nélküle érzem, nagyon, de nagyon szerencsétlen lennék. . . .

— A te boldogságodért mindent meg fogok tenni — szolt Jenő küzködve önmagával.

* * *

Laborez Jenő körülbelül egy negyedóra óta tárgyalt már barátjával Lenké és a fiatal Csetnek érdekében. Am Baróthy nem akart hallani sem arról, hogy leánya neijévé legyen felesége csábítójának.

selve jelent volna meg a házban. Remélhető, hogy a jövő választásokig az egyházpolitikai reakció ezen utolsó mohikánjai is ki fognak pusztulni.

R.

A vármegyék közigazgatása.

Még mindig nem tudjuk, mi lesz a vármegyék közigazgatásával: meg fogja-e oldani a kormány a kérdést rövid időn? Kijelöli-e az államosítást legalább a jövő ülésszak legelső teendői közé?

Ugy vagyunk ezzel a kérdéssel, hogy a halasztgatás által olyan égetővé vált, hogy államférfiaink nem mernek hozzáfogni az elintézéséhez, mert a kezüket féltik. Az igaz, hogy a tárcájukba is kerülhet.

Ne felejtjük az alig négy év előtt történeteket, a Szapáry-féle több száz szakaszból álló törvényjavaslat hosszú és eredmény nélküli tárgyalásait, melyek a becsület megmentésére úgy vezethettek, hogy Szapáry a több százból az elfogadott egy mellé, még egy paragrafust csinált. Világos, hogy a többség akarata megtört ekkor a kisebbség ellenállásán.

De az is világos, hogy ez a kétszakaszos törvény nem törvény. Avagy van-e oly bolond ember, ki nem állítani, hogy egy kétszakaszos törvényből kifolyólag közigazgatásunkat rendezni és államosítani lehet.

Itt az ideje, hogy végre a vármegyék és városok lapjai újra foglalkozzanak a kérdéssel. A quota, a kereskedelmi szövetség miként való megújítása annyira-gondolkozba ejti az államférfiakat, hogy ez a kérdés úgy látszik a többi nagyjelentőségű kérdéseket eltolta a szőnyegről. Pedig legközelebb szőnyegre kell kerülnie!

Megyei és városi közigazgatásunkban a legrendetlenebb állapotok uralkodnak, visszaélések visszaélésekre halmozódnak és a saját nem győző számot adni a különböző közigazgatási bajokról, visszaélésekről, a szebbnél szebb polgármesteri és árvasszéki sikkesztásokról, fegyelmi vétségekről stb.

Ezek a bűnök, az évtizedek óta élő és terjedő bűnös manipulációk tönkre teszik közigazgatásunkat, mely ma már a korrupciót ápolja, melynek bűnt bűnösje lett.

Avagy a közigazgatás rendezettségét emeli-e egy városban, ha polgármesteréről kisútik, hogy szabálytalanságot szabálytalanságra halmozott, eltélik a fegyelmi bizottság tagjai 300 ft pénzbírságra és azután hódolattal visszahelyezik a polgármesteri székébe?

Nem! Ez a házasság nem fog megtörténni, inkább maradjon a leányom főként nélkül, de ahhoz az emberhez nem adom!

— De gondold meg, édes Baróthy, ha képesek vagyunk arra, hogy azért, akit szeretünk, leereszkedjünk legnagyobb ellenségünkhöz, miként én teszem azt az érdektelen, amikor Csetnekhez megyek; ha képesek vagyunk valakivel szemben az életünket kockáztatni azért, akit szeretünk, miként tettem azt én annak idején nődért; hogyna lenne különbre képes az a leány, a te leányod, kedves szerette gyermeked, aki rajongva szereti Gézát. Hiszen ártatlanok ők mindketten, miért bűnhőjenek hát szülőik vétke könnyelműségért. Elég büntetés volt rájuk az, hogy a fiu apját, anyját pedig elveszté a leány.

A mint így beszélt a nemeslelkű Jenő Baróthy-nak, egyszerre csak megnyílt az ajtó, a melyen Lenke egyenesen atyjához futott, átteleve annak tórét esdve könyörögni a beleegyezésért. . . .

Mindent hallott a leány és mégis rajong Gézáért.

Tovább nem ellenkezett az öreg Baróthy és beleegyezett. . . .

(Vége köv.)

Avagy a közigazgatás rendezettségét és tekintélyét segíti elő, mikor a városi és megyei közgyűléseken az ellenzéki pártok megtámadják az előjárókat, piszkos kezűeknek nevezik és piszkos üzelmekkel gyanúsítják?

Erre azt felelhetik, hogy mindez megtörténhetik azután is. Lehet polgármester sikkasztó azután is és ezután is ki lesznek téve a városi tisztviselők a manipulálás gyanújának.

Szörványosan fognak előfordulni esetek ezután is, de ezek csak esetek lesznek, míg a mostani visszaélések mindennapiak.

Mert nem a személyekben van most sem a hiba, hanem a rendszerben. A párturalom kezében van az ország és a párturalom lidércnyomása alól kell felszabadítani ez ország megyéit és városait. — Egyik városban a szabadelvű párt van többségben és ennek kebeléből kerülnek ki az előjárók. Ezeket azután a függetlenségi városatyák támadják. Beleszól tehát a város közigazgatásába a politika. A kisebbség úgy akar érvényre jutni, hogy a többség kiválasztottjait besározza, no mert a politika így hozza magával.

De nem kell épp politikai pártokként oszolni a egy városi bizottságnak. Lehetnek pártok helyi szempontból, úgy nevezett városi klikkek. Ezek is piszkosfegyverrel küzdenek. Valóságos esetepató fejlődik ki minden közgyűlésen.

De tekintsünk most el ezektől. Az előjárók választott emberek és az emberek nem mind nemes jelleműek, önzetlen hazafiak. Olyik polgármester tud pártatlan lenni, de másik tíz nem. Az egyik félti a pártja kezét, és hogy azt el ne veszítse, teljesít minden jogtalan kérést, ígér fűt-fát, nehogy a következő választáson pártja által elejtessék. A másikban benne van a boszu és azon ellenpárt tagjainak, kik a választás alkalmával ellene küzdöttek és megválasztását akadályozták, legméltányosabb kérését is negligálja. A harmadik a választás előtt mindent megenged, minden előtti szemet huny, hogy híveket nyerjen. És így tovább.

A városi előjárónak, a megyei előjárónak függetleneknek kell lenniük és még kevésbé függhetnek magánemberek magán érdekeitől. Köte kell lenniük szabályokhoz, törvényekhez, felsőbb hatóságokhoz, de a városi bizottság minden tagjától nem tehetik függővé magukat, létezésüket, itélkezésük módját és a közigazgatás mikénti vezetését.

Ha a városi polgármester a belügyminiszter kinevezettje, ki ennek a magas felettes hatóságnak tartozik szorgos számadással, úgy nem kell kezét kényszeríteni a polgároktól, kik tőle igazságot kérni jönnek és a kiknek most az igazságot úgy kell osztani, hogy az az igazság a hatalmasabbik javára szőljön.

A közigazgatás államosítása létkérdés. És mert létkérdéssé vált, nem szabad a kormánynak féltnie és kerülnie a kérdést, hanem igenis óvatosan bele kell nyulni és a zavarból végleges rendet kell teremteni. Ha pedig nem lehetne a közigazgatás államosítását egyszerre keresztülvinni úgy, hogy az kétségtelenül az ország érdekeinek leghatásosabban a javára váljék, akkor meg kell oldani a kérdést részletekben.

A kormánynak minden esetre kötelessége foglalkozni a kérdéssel és a megoldás első részletét próbálja meg úgy, hogy előre a városok és megyék első hivatalnokait: alispánt, polgármestert nevezi ki ő. Így azok a férfiak, kik a közigazgatást tulajdonképpen vezetik és kezükben tartják, függetlenítettnek és csakugyan kezükben fogják tartani a közigazgatás vezetését és nem lesznek ingatag babók, kiket maga felé hajlíthat mindenki, ha választó és szavazattal bír.

A közigazgatás államosításától is sokat függ hazánk jövője és államunk mikénti alakulása, fejlődése. Jó lesz foglalkozni a kérdéssel és nem késleltetni, mert úgy sem odázható el.

Általános közgazdasági helyzet.

(Felyt és vége.)

Egyet azonban konstatálhatunk a predeali szolgabírósnak elismerést érdemlő adattárából, azt, hogy 1895-ben utlevéllel kiment Romániába 243 huszonnégy éven alóli leány és 1894-ben 432;

a szülők nevére kiállított utlevél alapján utitársként pedig még annál is több, a mit igazol az, hogy 1895-ben utitársként kiment leányok közül Romániában maradt 506, 1894-ben pedig 645, vagyis ezen két utóbbi évben összesen 1251 leány. Ámbár nincsen jelezve, hogy ezek miad székely leányok lettek volna s hisszük is, hogy nem mind azok, de, hogy a nagyobb rész székely, az egészen kétségtelen.

Ugy ezen, mint a fentebb közölt számadatok közalapotainknak a legelszomorítóbb jelei és tanubizonyosságai annak, hogy az utolsó öt év közül éppen a két utolsóban a közgazdasági viszonyok a székelyföldön mennyire rosszabbodtak, a mi egy olyan kóros állapot, aminek a javítása fölött komolyan gondolkodni s orvos-szorét megtalálni a legfontosabb és legsürgősebb állami feladatok közé volna sorolandó.

A székelyföldet csak az ipar mentheti meg s ha nem akarjuk, hogy lassu sorvadással az enyészett útján haladva, évről-évre a megsemmisüléshez közelebb jusson, Magyarországon ezen keleti magyar végvárának megmentésére és fölvirágoztatására rendkívüli intézkedéseket kell alkalmazni, a melyekre nézve a kamara ugy az 1894. évi, mint az azt megelőző évi jelentéseiben, a módokat megjelölte, de a melyek hatásosan, Magyarország gazdasági függetlensége és szabad rendelkezése nélkül, alig leendnek eszközölhetők.

Pedig ez annnyival sürgetőbb megoldást igénylő kérdést kell hogy képezze Magyarországnak, mert a székelyföldi közállapotok évről-évre való rosszabbodásának folyamánként oly általános eladósodás nyüguül a székely nép nyakán, ami hasonló mértékben az országnak egyetlen vidékén sem észlelhető s a mely még inkább sorvasztja életeterejét.

Igazolják mindezt a székelyföldi pénzintézetek könyvei, a melyeknek az 1895-ik évi közgazdasági viszonyok is egyik tünetét képezik, s a melyeket általános szempontokból az alábbiakban vizsgálunk.

A kamara kerületének 1895. évi mezőgazdasági termelése és a terményekkel üzött kereskedése még rosszabb volt, mint annak előtte. Az időjárás kedvezőtlen volt, emiatt az aratás későn — július végén — kezdődött. A termés gyengén sikerült, kivétel nem volt, az árak pedig még a megelőző évinél is alább szállottak. — A buza átlagos ára a tárgyalt évben 6 frt 69 kr volt, vagyis a megelőző évi 7 frt-hoz képest is 31 kr-al esett. — A lőheremag termés, a mely néhány éven át a székelyföldi gazdáknak kisegítője volt, a tárgyalt évben a termelőket teljesen eszerben hagyta, minthogy a termés holdanként 20–40–50 kilóval fizetett, holott annak előtte 150–200, sőt 250 kilót is tett a termés eredmény; a megelőző évek 65–70 frtos árai pedig 52 frtra és azon alul egészen 30 frtig süllyedtek.

S a gabona árakban mutatkozó folytonos hanyatló irányzat annál meglepőbb, mert a termés eredményében is, éppen a tárgyalt évben, nagy visszaesés történt, amint azt a fobb gabona-neműek, hüvelyesek és a ezukorrépa termelésére vonatkozó alábbi adatok mutatják. Tett ugyanis a kamara kerületében:

	a bevetett terület	a termés eredmény
1895. évben	234,484 hektárt	4,821,521 hlrt 334,857 q-t
1884. "	228,937 "	5,048,178 hlrt 361,094 q-t
1893. "	222,023 "	4,643,442 hlrt 234,332 q-t
1892. "	228,096 "	4,918,285 hlrt 21,944 q-t
1891. "	214,173 "	4,219,469 hlrt 20,845 q-t

Ezekből azt látjuk, hogy a míg a termőterület 1894-hez képest 5,547 hektárral növekedett, addig a termés eredmény ugyancsak az 1894. évi kisebb termőterület termés mennyiségén 226,657 hektóliterrel és 26,237 métermázsával kevesebb volt. Kiténik egyúttal az is, hogy az egymás mellé állított öt év közül ez volt a legrosszabb termő év.

Az erdőipar terén semmi növekedésből haladás nem történt. Mindössze egy pár új fűrésztelép létesült. Az értékesítési viszonyok kedvezőtlenek voltak, mi-ért az elszállítás is nagy mérvben csökkent és pedig 1894-hez képest 841,536 métermázsával. A rak-
tárak tömve vannak fűrésztel faáruval. A vasutak hiánya s a drága szállítás miatt az erdőipar nem

fejlődhetik abban az arányban, a mint az kívánatos volna. Az erdei terményekkel keletre és Fiumeba kell törekednünk, az ősos vízi utakra, ezen ezél azonban csakis a székelyföldnek a kívánatos vasutakkal való ellátása és ősos tarifa létesítése által elérhető.

Az állatkereskedésnél a kamara területéről történt elszállítás némi emelkedést mutat, az általános forgalom azonban csökkent. Kivált a sertésnél, mondhatni az egész év folytán uralkodott sertésvész miatt, az elszállítás nagy arányban csökkent.

Ha ezek után az ipari viszonyokat mérlegeljük, már az eddigiekből önként következik, hogy azok a legmostohábbak, bárha a magas kormány sok jóakaratu támogatásban részesül a székelyföld ipara, melyekért ugy a kamara, mint az érdekelt körök a legőszintébb hálával adóznak a kereskedelmi miniszter urnak.

A nagyipar, t. i. a gyáripar terén alig merült föl valamely újabb mozzanat. Az újon létesült egy pár gyári vállalat az erdőipar körében jött létre, a miről föntebb megemlékeztünk, e tulajdonképeni ipar körében csupán egy sörgyár nyert alapítást, valamint egy eszerép- és téglagyár gőzerőre alakítottatott át. A vállalkozási kedv, mondhatni, majdnem elvesztett.

A kis-, kézműipar csak vogetál. A tárgyalt évben egyetlen lépést sem tett előre, s inkább hanyatlott, mert a mostoha viszonyok közt élő kisiparosok a gyorsan fejlődő ujkor követelményeinek nem tudván megfelelni s még kevésbé megküzdöni, védtelen helyzetükben, az osztrák gyáripar mértékfölötti versenyével, tulságosan el vannak adósodva a mindennapi élet szükségéi miatt, s nyomott helyzetükben többnyire csak tengetik magukat.

Hasonló helyzetben volt a háziipar is.

A kereskedelmi viszonyok tekintetében sem jelezhető semmi haladás. Nagy hátrány, hogy a székelyföldnek nincs egyetlen kereskedelmi iskolája is, mi-ért a kamara a tárgyalt évben mozgalmat indított egy állami kereskedelmi iskola létesítése iránt és reményli, hogy az a magas kormány jóakaratóból létesülni is fog.

A közlekedési ügyet illetőleg haladásnak jelezhetjük, hogy az 1895. évi VII. t.-ez. által kilépíteni rendelt székely vasutak építése Sepsiszentgyörgytől Osikszeredáig és Csikszeredától Ghymesik, vagyis a román határig megkezdett és nagy erővel folytatott. Kívánatos, hogy a hivatkozott törvényben meghatározott székely körvasut Csikszeredától Gyergőszentmiklóson át Szászrögenig és ebből alkalmas ponton kiindulva Székelyudvarhelyig vezetendő szárnyvasut, szintén mielőbb kiépíttessék. Ez nagy befolyást gyakorolna a székelyföld mostoha közgazdasági viszonyaira, amint az az alább közölt forgalmi viszonyokból is következtethető. A székelyföldi vasutakon utazott:

1895-ben	482,432 személy.
1894-ben	413,220 "
1893-ban	355,063 "
1892-ben	346,163 "
1891-ben	171,849 "

A tárgyalt évben a kamarakerület posta- és távirat-forgalmánál jelentékeny emelkedés volt.

Ezek jellemzik föbb vonásokban az 1895-ik évet és csakis a magyar faj tulajdonát képező erős nemzeti öntudat és lángoló hazaszeretet adhatott impulst arra, hogy a viszonyoknak ily általánosan érzett súlyos volta mellett is, nemzetünk — és így a székelység is — világra szóló nagy ünnepre készült nagy nemzeti ünnepre, Magyar hazánk ezeréves di-
cső fennállásának megünneplésére, hogy bemutassa a nagyvilágnak, mikép harezi vitézségről tanuskodó hagyományai mellett, daczára háromszázados elnyomatásának s az azt megelőzőtt török-tatár pusztításoknak, a kultura terén oly mérvű előhaladást tud felmutatni, a melynek alapján méltán foglal helyet Európa művelt nemzetek között.

A tárgyalt évnek a kamarát közelről érdeklő eseménye volt, hogy Lukács Béla valóságos belső titkos tanácsos ur, az év elején, a kereskedelmi tárcától, a melyet boldogult Baros Gábor halála óta nagy körültekintéssel és nagy sikerrel kezelt és a kinek a székelység közgazdasági ügyei ápolásáért és sok üdvös alkotásáért oly sok hálával tartozik, megvált; a kinek távozása a kamarát a legmélyebb sajnálattal töltötte el és a ki iránt érzett halálját azzal kívánta a kamara leírni, hogy arczképét életnag-

ságban megfestette és azt ülés-termében kifüggesztette.

Vigasztalásul csak az szolgált, hogy örökébe Daniel Ernő jelenlegi miniszter ur személyében olyan férfiú lépett, a kinek közhasznu működése elé a legszébb reményekkel tekinthettünk és a kitől a székelyföld mostoha közgazdasági ügyeink további támogatását és ápolását méltán remélhettük.

Ujdonságok.

— **Milyen időnk lesz?** A budapesti meteorológiai intézet távirati tudósítása szerint a közelebbi napokban szeles, esős idő várható, éjjeli fagyokkal.

— **Személyi hírek.** Bárá Szenkeresztly Stephanie, városunk díszpolgárnője, s humán intézeteink megalapítója huzamosabb tartózkodásra városunkba érkezett. Gábor Péter alispán e héten hivatalos vizsgálatot tartott a kézdijárási szolgabírói hivatalnál. Ezen alkalommal megvizsgálja a városi tanácsot is.

— **Időjárásunk.** Benne vagyunk a télben, a hegyeket mindenütt hó borítja s a légmérséklet nagyon leszállt. A hőmérő éjjel-nappal a fagypon alatti van, s a megfagyott vizek még nappal sem olvadnak.

— **Rendőri hír.** A mult szombaton tartott fillérestélyen egy fekete asztrakan bőrből készült női gallért (fekete atlasz béllel) valaki tévedésből egy hasonló színű és minőségű, de kisebb gallérral kieserelt. A tulajdonos kéri a kieserelt ruhadarabot a kézdívásárhelyi rendőrséghez küldeni.

— **A kézdívásárhelyi jótékony nőegylet mult szombat este tartotta ez évben második fillérestélyét és dieseretére legyen mondv Dr. Bánffy Zsigmondné és Török Bálintné urhölgyeknek, mint ügybuzgó háziasszonyoknak és a rendező bizottságnak, igen szépen sikerült. — Nagy és intelligens közönség gyűlt össze, s az est tekintélyt növelte a gazdag műsor is. — Kiss Lajos ur nyitotta meg a programot érzésteljes szavallatával; ezután Balázs Márton polg. isk. tanár ur deritette vidám hangulatra a hallgató közönséget humoros felolvasásával. A műsor 3-ik pontját Császár Gergelyné és Lengyel Erzszi urhölgyek zongorajátéka, illetve éneke képezte, a lelkesülők által többszöri megújrázással jutalmazva, s ezután Kőnczey Cornélia k. a. és Török Andor ur dialogizáltak, a kikről elég annyit mondanunk, hogy méltók voltak eddigi szereplésükhöz. Program után a táncz vette kezdetét, s folyt kitartással éjjelutánig. Az estély jövedelme 20 frtra tehető. Kézdí-Vásárhelyen, az Urnak Ezernyolekszáz-kilencvenhatodik esztendejében. Nyilashava, csodátevő Gergely napján.**

— **Nyilvános számadás és köszönet.** A kézdívásárhelyi jótékonyezélű nőegylet folyó év November hó 7-én fillérestélyt rendezett, melyen befolyt összesen 31 frt. Ebből felülfizetni szives volt 28 egyén 9 frt 40 krt. Fogadják a nemes szívű adakozók a nőegylet hálás köszönetét. Kelt K.-Vásárhelyt, 1896. November hó 12-én, Kiss Károlyné nőegyleti pénztáros.

— **Székelyné Incze Sarolta „Eszmevilág”** című műve már elhagyta a sajtót. Kapható Turóczi László könyvkereskedésében. Ára 1 forint 20 krajczár.

— **Nyilvános köszönet.** Mindazok, kik szeretett, felejtethetlen férjem temetésén részt venni szívesek voltak, fogadják e helyről is hálás köszönetem. K.-Vásárhelyt, 1896. nov. 16-án. Özv. Jancsó Dónesné.

— **Helyreigazítás.** „Eszmevilág” című művemből tek. Benkő Sándor szeszgyáros és tek. Kovács Károly kereskedő urak nevei az előfizetők névsorából kimaradván, egész tisztelettel kérek elnézést ezen nem szándékos mulasztásért. Székelyné Incze Sarolta

Apróságok.

Veszedelmes hallgatás.

Bíró: (a vádlotthoz): Hány éves, kisasszony. Vádlott (hallgat).

Bíró: Fegyelmzettetem, hogy minél tovább hallgat, annál idősebb lesz!

Hirdetések.

HIRDETMÉNY.

Ő cs. és apost. kir. Felsége f. é. október hó 4-én Budapesten kelt legfelső elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a f. év végével rendezendő

XIX-ik jótékonyczslu m. kir. állami sorsjáték

remélhető tiszta jövedelme akként osztassék fel, hogy 1. a vagyontalan állami tisztviselők özvegyei és árvái részére létesítendő alap, 2. a kézdi-vásárhelyi „Stephánia” menedékház, 3. a budapesti első gyermekmenhely, 4. a kolozsvári „Mensa Akadémika”, 5. a szünidei gyermektelep egylet, 6. a fehér kereszt-egylet, 7. a Czirkvenczia mellett létesítendő tengeri gyermekkórház és 8. az első budapesti szegény gyermekkert-egylet egyenként egy tízed; míg 9. a budapesti „Erzsébet” kórház-egylet, 10. a győri nádorvárosi leányárvház és 11. a budapesti VII. kerületi népkonyha egyenként egy huszadrészből részesíttessék.

E sorsjáték összes 3282-ben állapított nyereményei az alább következő játéktér szerint **160,000 forint** a rugnak, és pedig:

1 főnyeremény 60000 frt	2 nyeremény egyenként ... 2000 frt
1 „ „ „ „ „ 15000 „	4 „ „ „ „ 1000 „
1 „ „ „ „ „ 10000 „	20 „ „ „ „ 500 „
1 nyeremény „ „ „ 5000 „	50 „ „ „ „ 100 „
1 „ „ „ „ „ 4000 „	200 „ „ „ „ 50 „
1 „ „ „ „ „ 3000 „	3000 „ „ „ „ 10 „

az összes nyeremények készpénzben fizetnek ki.

A húzás visszavonhatlanul **1896. évi december hó 28-án** Budapesten történik.

Egy sorsjegy ára **2 forint** o. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók a lottó-igazgatóságnál Budapesten (Pest, fővárház, főemelet), a hová a megrendelt ára postautalvány mellett előre beküldendő, valamennyi lottó-, sós- és adóhivatalnál, a legtöbb postahivatalnál, a bécsi „Merkur”-nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegy áruló közegnél.

Budapest, 1896. október hó 4-én.

185 4—6.

M. kir. lottó-igazgatóság.

SCHISSER PÁL

első nagy kápitós-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlított faszékek és függőnytartók, tükrök, tolelt-asztalok, lőszőr és tengerifü matrácok, és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból, tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Össze hajtható vas-ágyak 23 rugós matréczezel.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.
(23 65—100)

Hirdetések

e lap kiadóhivatalában felvétetnek.

M. kir. államvasutak.

Keleti vonal.

MENETREND.

Érvényes 1896. máj. 1-től.

BRASSÓ-BUDAPEST.

Érvényes 1896. máj. 1-től

Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat	Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat
Brassó (vendéglő)	regg. 5.08	este 7.48	d. u. 2.45	Medgyes	regg. 10.55	éjjel 12.45	
Botfalu	5.39	8.03		Kis-Kapus (vend., elág. Szob. felé) (érk. ind.)	11.14	1.01	
Földvár	5.58	8.12		Tövis (vend., elágazás Arad felé) (érk. ind.)	11.41	1.35	
Mogyorós	6.17	8.47		Nagy-Enyed	d. u. 1.29	3.06	este 7.59
Apáca	6.36	9.01		Kocsárd (vend., elágazás Maros-Vásárhely felé) (érk. ind.)	1.55	3.38	8.06
Köpecz	6.55	9.19		Gyères (elágazás Torda felé) (érk. ind.)	2.17	3.59	
Agostonfalva	7.02	9.25		Kolozsvár (vendéglő)	2.56	4.33	
Alsó-Rákos	7.19	9.41		Nagy-Várad (vendéglő)	3.06	4.43	
Homoród	7.45	10.03		Budapest	3.37	5.12	
Kacsa	8.02	10.16			3.47	5.18	
Bene	8.23	10.36			5.24	regg. 6.45	10.45
Erked	8.43	10.51			este 6.13	7.00	11.01
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	9.12	11.16			8.—	11.17	2.30
Szegesvár (vendéglő)	9.35	11.33			11.04	d. e. 11.32	2.37
	9.42	11.40			regg. 5.45	este 8.10	regg. 7.40

Kézdi-Vásárhely—brassói vasut.

	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	Sz. v.
Kézdi-Vásárhely	4.56	délután 10.25	délután 2.37	Brassó	5.20	reggel 8.50	délután 3.00
Imecsfalva	5.09	10.38	2.54	Szász-Hermány	5.34	9.09	3.14
Páva-Zabola	5.22	10.51	3.11	Prázmár	5.53	9.33	3.34
Kovácsna	5.38	11.08	3.43	Kökös	6.04	9.46	3.45
Barátos	5.55	11.24	4.08	Uzon	6.15	10.06	3.57
Nagy-Borosnyó	6.07	11.38	4.27	Kilyen	6.27	10.21	4.09
Eresztevény	6.24	11.55	4.48	Sepsi-Szentgyörgy	6.45	10.49	4.27
Sepsi-Szentgyörgy	6.54	d. u. 12.25	5.28	Eresztevény	7.07	11.17	4.49
Kilyen	7.02	12.33	5.38	Nagy-Borosnyó	7.24	11.47	5.07
Uzon	7.15	12.46	5.54	Barátos	7.45	12.16	5.28
Kökös	7.25	12.56	6.07	Kovácsna	8.08	12.48	5.46
Prázmár	7.45	1.16	6.34	Páva-Zabola	8.19	1.01	5.59
Szász-Hermány	8.01	1.32	6.54	Imecsfalva	8.31	1.19	6.03
Brassó	8.15	1.46	7.12	Kézdi-Vásárhely	8.45	1.37	este 6.27

Ny. Ifj. Jánosó Mózes Kézdi-Vásárhelyt.